

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2020. gada 12. novembrī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Aldis Laviņš, tiesneši Daiga Rezevska un Jānis Neimanis, kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 219/2020),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Kriminālprocesa likuma 314. panta ceturto daļu par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 105. pantam un spēkā neesošu no spēkā stāšanās brīža;

1.2. atzīt Kriminālprocesa likuma 337. panta otrās daļas 4. punktu par neatbilstošu Satversmes 92. pantam un spēkā neesošu no spēkā stāšanās brīža.

2. Kriminālprocesa likuma 314. panta ceturtais daļa noteic: „Ja termiņš attiecas uz personas tiesību atņemšanu vai ierobežošanu, par tā sākumu uzskatāms faktiskais tiesību atņemšanas vai ierobežošanas brīdis, bet par termiņa beigām – likumā vai lēmumā noteiktā termiņa faktiskais izbeigšanās brīdis (stunda vai diena).”

Savukārt Kriminālprocesa likuma 337. panta otrās daļas 4. punkts paredz, ka sūdzību par izmeklēšanas tiesneša lēmumu nodod izlemšanai augstāka līmeņa tiesai.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertie prasījumi ir piekritīgi Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmo daļu konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkts prasa pamatot, ka ir aizskartas pieteikuma iesniedzējam Satversmē noteiktās pamattiesības.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka kriminālprocesa ietvaros ar izmeklēšanas tiesneša (datums) lēmumu Pieteikuma iesniedzējas nekustamajiem īpašumiem uzlikts arests. Attiecīgo nekustamo īpašumu zemesgrāmatu nodalījumos (datums) izdarīta atzīme par arestu un ierakstīts aizliegums šos nekustamos īpašumus atsavināt un apgrūtināt ar citām lietu vai saistību tiesībām. Ar izmeklēšanas tiesneša (datums) lēmumu Pieteikuma

iesniedzējai piemērotais drošības līdzeklis – arests mantai – tika pagarināts vēl par trīs mēnešiem. Pieteikuma iesniedzēja saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 337. panta otrās daļas 4. punktu pārsūdzēja minēto lēmumu augstāka līmeņa tiesai. Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas tiesneša (datums) lēmumu viņas sūdzība tika noraidīta.

Pieteikumā norādīts, ka izmeklēšanas tiesnesis, pieņemot lēmumu par aresta termiņa pagarināšanu, esot nepareizi piemērojis Kriminālprocesa likuma 314. panta ceturto daļu. Saskaņā ar šo normu personas tiesību ierobežošanas termiņš esot bijis skaitāms no brīža, kad izmeklēšanas tiesnesis pieņēma lēmumu par aresta uzlikšanu Pieteikuma iesniedzējas nekustamajiem īpašumiem, nevis no brīža, kad attiecīgo nekustamo īpašumu zemesgrāmatu nodalījumos tika izdarīta atzīme par arestu. Pareizi piemērojot Kriminālprocesa likuma 314. panta ceturto daļu, varot secināt, ka sākotnēji noteiktais Pieteikuma iesniedzējas tiesību ierobežošanas termiņš beidzās (datums). Pagarinot šo termiņu (datums), izmeklēšanas tiesnesis esot pārkāpis Kriminālprocesa likuma 316. panta otro daļu, kas noteic, ka termiņu var pagarināt ne vēlāk kā piecas dienas pirms attiecīgā termiņa beigām. Tādēļ Kriminālprocesa likuma 314. panta ceturto daļu, ciktāl tā paredz, ka personas tiesību ierobežošanas termiņš skaitāms no brīža, kad nekustamo īpašumu zemesgrāmatu nodalījumos izdarīta atzīme par arestu, aizskarot Pieteikuma iesniedzējai Satversmes 105. pantā noteiktās pamattiesības uz īpašumu. Savukārt Kriminālprocesa likuma 337. panta otrās daļas 4. punkts nenodrošinot tiesības uz taisnīgu tiesu, jo neparedzot iespēju iesniegt sūdzību par augstāka līmeņa tiesas lēmumu.

6.1. Atbilstoši Satversmes tiesas likumam personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja tieši apstrīdētā norma aizskar personai Satversmē noteiktās pamattiesības (*sk. Satversmes tiesas 2016. gada 23. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2016-02-01 5. punktu*).

Pieteikumā ir norādīti lietas faktiskie apstākļi, citētas Kriminālprocesa likuma un Civillikuma normas, kā arī pausts Pieteikuma iesniedzējas viedoklis par Kriminālprocesa likuma 314. panta ceturto daļu piemērošanu konkrētajā situācijā. Tomēr saskaņā ar Satversmes 85. pantu, kā arī Satversmes tiesas likuma 1. un 16. pantu tiesu nolēmumu un tajos veiktās tiesību normu piemērošanas pārvērtēšana neietilpst Satversmes tiesas kompetencē (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2013. gada 7. oktobra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2012-25-01 14.3. punktu*). Tādēļ pieteikumā ietvertie apsvērumi par izmeklēšanas tiesneša un tiesas rīcību, piemērojot Kriminālprocesa likuma 314. panta ceturto daļu, nevar būt

par pamatu lietas ierosināšanai Satversmes tiesā, jo tie nepamato Pieteikuma iesniedzējas pamattiesību aizskārumu. No pieteikuma nav gūstams apstiprinājums tam, ka tieši Kriminālprocesa likuma 314. panta ceturtā daļa, nevis tās piemērošana konkrētajā situācijā rada Pieteikuma iesniedzējai Satversmes 105. pantā noteikto pamattiesību aizskārumu.

6.2. Pieteikumā vispārīgi norādīts, ka Kriminālprocesa likuma 337. panta otrās daļas 4. punkts aizskar Pieteikuma iesniedzējai Satversmes 92. pantā noteiktās tiesības uz taisnīgu tiesu, jo liedz pārsūdzēt augstāka līmeņa tiesas lēmumu. Tomēr apstrīdētais Kriminālprocesa likuma 337. panta otrās daļas 4. punkts noteic vienīgi to, ka sūdzība par izmeklēšanas tiesneša lēmumu ir piekritīga izskatīšanai augstāka līmeņa tiesai. Savukārt to, ka augstāka līmeņa tiesas tiesneša lēmums nav pārsūdzams, noteic Kriminālprocesa likuma 342. panta 6.¹ daļa. Tātad Pieteikuma iesniedzējas norādītās tiesiskās sekas izriet nevis no Kriminālprocesa likuma 337. panta otrās daļas 4. punkta, bet gan no Kriminālprocesa likuma 342. panta 6.¹ daļas. Tomēr šīs tiesību normas satversmība pieteikumā nav apstrīdēta. Tādējādi no pieteikuma nav gūstams apstiprinājums tam, ka tieši Kriminālprocesa likuma 337. panta otrās daļas 4. punkts rada Pieteikuma iesniedzējai Satversmes 92. pantā noteikto pamattiesību aizskārumu.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 219/2020).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Aldis Laviņš